

dr Piotr Ostrowski

Profesinių sąjungų
bendradarbiavimas
Baltijos jūros regione
ir Europos Sąjungos
strategija „Europa 2020”

Strategija „Europa 2020”

„Europa 2020” tai dešimt metų apimanti Europos Sąjungos strategija, skirta užimtumui ir ekonomikos augimui. Ji pradėta 2010 metais, siekiant sukurti sąlygas pažangiam ir tvarium ekonomikos augimui, kuris būtų palankus visuomenės įtraukčiai.

Strategijoje nustatyti penki pagrindiniai tikslai, kuriuos Europos Sąjunga nori pasiekti iki 2020 m.:

- 1) Įdarbinimas (75 % 20–64 amžiaus žmonių turėtų dirbtį)
- 2) Tyrimai ir plėtra (3% ES BVP turėtų būti investuojami į MTTP)
- 3) Klimato kaita ir tausus energijos naudojimas (20% sumažinti išmetamą, šiltnamio efektą sukeliančią, duju kiekj, palyginti su 1990 m. lygiu, arba net sumažinti šį kiekj 30 %, jeigu būtų palankios sąlygos; atsinaujinančių energijos išteklių dalj padidinti iki 20% visos suvartojomos energijos; siekti 20 % efektyvesnio energijos vartojimo)
- 4) Švietimas (mokyklos nebaigusių asmenų dalis turėtų būti nedidesnė kaip 10 %, bent 40 % jaunesnės kartos atstovų turėtų turėti aukštajį išsilavinimą)
- 5) Kova su skurdu ir socialine atskirtimi (ant skurdo ribos turėtų būti 20 mln. žmonių mažiau).

Siekiant užtikrinti, kad strategija „Europa 2020” duotų laukiamų rezultatų, buvo sukurta ekonomikos valdymo sistema (European economic governance), kuri turėjo palengvinti politinių veiksmyų derinimą Europos Sąjungos ir valstybių lygmenimis. Strategijos tikslų vykdymas yra remiamas ir kontroliuojamas ekonominės politikos koordinavimui skirto Europos semestro (European Semester) metu.

1 lentelė: Strategijos „Europa 2020“ tikslų vykdymas

	ES (28 šalių) vidurkis	Estija	Lietuva	Latvija	Lenkija	Jungtinė Karalystė	Lyderis
Užimtumas	70,1%	76,5%	73,3%	72,5%	67,8%	76,8%	Švedija: 80,5%
Tyrimai ir plėtra	2,08%	1,5%	1,04%	0,63%	1%	1%	Švedija: 3,26%
Išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių duju kiekių apribojimas (lyginant su 1990 m.; 2014 m. duomenys)	23%	47%	59%	56%	19%	31%	Rumunija: 56%
Visos 2014 m. suvarottos energijos dalis, kurių sudarė atsiainjantys energijos šaltiniai duomenys)	16%	26,5%	23,9%	38,7%	11,4%	7%	Švedija: 52,6%
Pirminės energijos vartojimo sumažinimas	10,7%	-14,3%	27,3%	4,8%	-2,7%	17,9%	Litva: 27,3%
(lyginant su 2005 m.)	10,7%	-14,3%	27,3%	4,8%	-2,7%	17,9%	Lietuva: 27,3%
Galutinės energijos vartojimo sumažinimas	11%	11,2%	5,5%	9,9%	5,3%	10,8%	Słownia: 5%
(lyginant su 2005 m.)	9,2%	3,9%	-4,2%	5,4%	-6,5%	14,3%	Graikija: 21,6%
Ilgijusių tik pagrindinių išsilavinimų ir toliau nesimokančiųjų skaičius	11%	11,2%	5,5%	9,9%	5,3%	10,8%	Slovénija: 5%
30-34 metų asmenų su aukštuoju išsilavinimu skaičius	38,7%	45,3%	57,6%	41,3%	43,4%	47,9%	Li: 57,6%
Asmenų, kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, skaičius	23,7%	24,2%	29,3%	30,9%	23,4%	23,5%	Čekija: 14%

Šaltinis: autorius tyrimas pagrįstas Eurostato duomenimis (2015 m. duomenys); žaliai pažymėti Strategijos pasiekti tikslai

Europos semestras - tai 2011 m. Europos Komisijos (EK) įsteigta procedūra, kurios metu valstybės narės derina savo biudžeto ir ekonominę politiką Europos Sąjungos (ES) lygiu sutartais tikslais ir taisyklėmis.

Europos semestras prasideda lapkritį ir vyksta metiniu ciklu.

Pagrindinis Semestro tikslas yra geriau atsižvelgti į Europos mastą, planuojant nacionalines ekonominės strategijas ir užtikrinti valstybių narių biudžetų lėšas strategijai „Europa 2020“ vykdyti.

Europos semestras apima 3 ekonominės politikos koordinavimo sritis:

- struktūrines reformas, daugiausia dėmesio skiriant ekonominis augimo ir darbo vietų kūrimo skatinimui pagal strategiją „Europa 2020“
- fiskalinę politiką, kad būtų užtikrintas viešųjų finansų tvarumas pagal Stabilumo ir augimo paktą
- perviršinio makroekonominio disbalanso prevenciją.

Europos semestras derina Nacionalinių Reformų programų ir Stabilumo (Euro zonas valstybės) arba Konvergencijos (kitos valstybės, įskaitant Lenkiją) programų aktualizavimo procesus.

Pagrindiniai Europos semestro dokumentai yra šie:

- Metinė ekonominio augimo apžvalga (Annual Growth Survey, AGS). Tai EK kiekvienų metų pabaigoje pateikiamas dokumentas, kuriami pristatomi ES ekonominės politikos prioritetai kitiems metams.
- Konkrečių valstybių narių ataskaitos (Country Reports). Tai analitiniai EK dokumentai, publikuojami kasmet nuo 2015 metų. Juose vertinama bendra valstybės ekonominė padėtis, fiskalinės politikos ir makroekonominio stabilumo pagrindai, pasirinktos ekonominės ir visuomeninės politikos, ES Tarybos praeitų metų rekomendacijų vykdymas ir konkrečių strategijos „Europa 2020“ vykdymas.
- Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijos konkrečioms valstybėms narėms (Country-specific Recommendations, CSR). Jų paskelbimu užbaigiamas paskutinis kasmetinio Europos semestro ciklo etapas. Gegužę Europos Komisija pristato Tarybos rekomendacijų konkrečioms šalims projektą. Jis kuriamas išanalizavus ES valstybių narių veiksmus, kilusius iš Nacionalinių reformų programų (NRP) ir Stabilumo arba Konvergencijų programų. Paskui rekomendacijos yra diskutuojamos ir reikalui esant koreguojamos ES Tarybos komitetų formume, kompetentingų sudėčių ES Taryboje ir Europos Tarybos posėdyje. Galutines rekomendacijas priima ECOFIN (Ekonominių ir finansinių reikalų taryba).
- Konvergencijos programa (Convergence Program). Stabilumo ir augimo paktas įpareigoja euro zonas valstybes nares kasmet parengti Stabilumo programas, o likusias valstybes nares (tarp jų ir Lenkiją) – Konvergencijos programas. Savo programose valstybės narės pristato vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto strategijas bent trejiems ateinantiams metaams. Pagal Europos semestro ciklą tie dokumentai (vadinamosios aktualizacijos) yra perduodami EK kiekvienų metų balandį, kartu su Nacionalinėmis reformų programomis. Po to jas vertina EK ir ES Taryba ir sudaro rekomendacijų valstybėms narėms pagrindą.
- Ispėjimo mechanizmo ataskaitą (Alert Mechanism Report, AMR) sudaro dokumentai, kuriuos lapkričio mén. prieš Europos semestro proceso pradžią paskelbia Europos Komisija. Tai yra pirmas makroekonominio disbalanso procedūros (Macroeconomic Imbalance Procedure, MIP) etapas siekiant stebėti makroekonominij disbalansą visoje ES ir užkirsti jam kelią. Šie dokumentai skelbiami kartu su metine Ekonominio augimo analize. Ispėjimo ataskaitą pagrindu kuriama pirminė diagnozė, grindžiama rezultatų suvestine, kurią sudaro ribinės vertės ir papildomi rodikliai. EK vertina padarytą per metus pažangą mažinant vidaus ir išorės disbalansą ir tuo pagrindu išskiria šalis, kurioms reikia atlikti nuodugnią apžvalgą (in-depth review) ir nustatyti makroekonominio disbalanso riziką. Nuo 2015 m. tokio vertinimo rezultatus EK pristato vasarį skelbiamose nacionalinėse ataskaitose. Jeigu makroekonominio disbalanso rizikos vertinimas patvirtina faktinį disbalanso buvimą, EK gali konkretiai valstybei narei pasiūlyti rekomendacijas išlyginti disbalansą.

**2 lentelė : Europos Sąjungos Tarybos ekonominės politikos rekomendacijos Euro zonai
2016 metais**

Lankstumo ir saugumo derinimas bei kova su darbo rinkos pakopomis	„Igyvendinti darbo rinkos reformas, kuriomis derinamos i) lanksčios ir patikimos darbo sutartys, kuriomis skatinami asmens statuso pokyčiai darbo rinkoje ir vengiamą dvięjų pakopų darbo rinkos formavimosi“
Mokymasis visą gyvenimą	„Igyvendinti darbo rinkos reformas, kuriomis derinamos [...] (ii) išsamios mokymosi visą gyvenimą strategijos“
Bedarbių sugrąžinimas į darbo rinką.	„Igyvendinti darbo rinkos reformas, kuriomis derinama [...] (iii) veiksminga bedarbiams vėl patekti į darbo rinką padėti skirta politika“
Socialinės apsaugos sistemų įtraukimas.	„Igyvendinti darbo rinkos reformas, kuriomis derinamos [...] (iv) šiuolaikiškos socialinės apsaugos sistemos, kuriomis parama teikia tiems, kam jos reikia, ir kuriomis numatomos paskatos integracijos į darbo rinką“
Progresyviniai mokesčiai; maži mokesčiai mažiausiai uždirbantiems darbuotojams.	„Mažinti darbo jėgos mokesčių pleištą, visų pirmą mažas pajamas gaunantiems asmenims, nedarant poveikio biudžetui, kad būtų skatinamas darbo vietų kūrimas.“

Šaltinis: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2016/ags2016_euro_area_recommendations_pl.pdf

**3 lentelė: Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijos ES valstybėms narėms
(Country-specific Recommendations) 2016 metais**

Estija	<ol style="list-style-type: none"> Užtikrinti aukštos kokybės viešųjų paslaugų teikimą ir prieinamumą, ypač viuomeninių paslaugų vietiniu lygmeniu, priimant ir įgyvendinant planuojamą vietinio lygmens savivaldybių reformą. Priimti ir įgyvendinti priemones, išskaitant Socialiniame plane numatytas lėšas, kuriomis būtų sumažinti atlyginimų skirtumai dėl lyties.
Lietuva	<ol style="list-style-type: none"> Mažinti mokesčius mažas pajamas gaunantiems gyventojams, kompensuojant iždo netekimus ekonomikos augimui palankesniais mokesčiais, bei toliau gerinti mokesčių, ypač pridėtinės vertės mokesčio (PVM), surinkimą. Didinti investicijas į žmogiškuosius išteklius ir užsiimti kvalifikuotas darbo jėgos trūkumu gerinant švietimo kokybę, pritaikant ji darbo rinkai, gerinti suaugusiųjų mokymąsi. Stiprinti aktyvios darbo rinkos politikos apimtį ir veiksmingumą. Stiprinti socialinio dialogo mechanizmus. Gerinti sveikatos priežiūros sistemą, ambulatorinę priežiūrą, ligų profilaktiką ir sveikatos skatinimą. Gerinti bedarbių pašalpų ir socialinės pagalbos teikimą.

Latvija	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mažinti darbo jēgos mokesčių pleištā mažas pajamas gaunantiems asmenims išnaujodant palankū mokesčių, susijusių su gamtos apsauga ir nekilnojamuoju turtu, didinimą ir gerinti mokesčių įstatymų laikymąsi. 2. Didinti socialinės pagalbos išmokas ir remti jos gavėjus padedant rasti ir išlaikyti darbą. 3. Pagreitinti profesinio mokymo programų reformą, su socialinių partnerių pagalba sukurti pagrindus, reguliuojančius darbu grindžiamą mokymą. 4. Gerinti sveikatos apsaugos sistemos prieinamumą, kokybę ir kainų efektyvumą. 5. Stiprinti teisines nuostatas, susijusias su interesų konflikto prevencija, ir nustatyti bendrus teisinius pagrindus visiems viešojo sektorius darbuotojams.
Lenkija	Užtikrinti tinkamą ir stabilią pensijų sistemą, didinti dalyvavimą darbo rinkoje reformuojant preferencinę pensijų sistemą, pašalinti kliūties pastovesnėms įdarbinimo formoms ir geriau pritaikyti švietimo ir mokymų sistemas prie darbo rinkos poreikių.
Jungtinė Karalystė	<ol style="list-style-type: none"> 1. Imtis tolesnių veiksmų, didinančių pasiūlą butų sektoriuje, išskaitant nacionalinės politikos reformą erdvės planavimo srityje. 2. Išspręsti gebėjimų neatitikimo problemą ir užtikrinti galimybę tobulėti, kelti profesinio pasirengimo kokybę. 3. Toliau didinti galimybes gauti finansiškai prieinamą ir aukštos kokybės vaikų globą.

Šaltinis: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_pl.htm

Profesinių sąjungų bendradarbiavimas Baltijos jūros regione

Pagrindinė organizacija, kuri koordinuoja profesinių sąjungų veiklą Baltijos jūros regione, yra Baltijos šalių profesinių sąjungų tinklas (Baltic Sea Trade Union Network, BASTUN). Tai nepriklausomas pasikeitimo informacija ir diskusijų forumas, apimantis plačiai suvokiamus bendrus profesinių sąjungų interesus. Jis siekia paveikti svarbiausius visuomeninius-politinius interesus, koordinuoti bendrus projektus ir iškelti esmines problemas, kurios aktualios Baltijos jūros regiono profesinių sąjungų tarptautinei šeimai. BASTUN tinklui priklauso iš viso 22 profesinių sąjungų organizacijos iš Danijos, Estijos, Suomijos, Vokietijos (BASTUN veiksmus koordinuoja Vokietijos profesinių sąjungų konfederacijos regioninis biuras DGB-Nord Hamburge), Norvegijos, Lietuvos, Latvijos, Lenkijos, Rusijos (taip pat Kaliningrado sritis) ir Švedijos. Be to, nuo 2006 m. strateginio BASTUN partnerio statusą turi nepriklausoma profesinė organizacija iš Baltarusijos – Baltarusijos demokratinių profesinių sąjungų kongresas (Белорусский конгресс демократических профсоюзов, The Belarusian Congress of Democratic Trade Unions, BKDP).

4 lentelė: BASTUN organizacijos narės

Estija	1. Eesti Ametühingute Keskliit (Estijos profesinių sąjungų konfederacija, Estonian Trade Union Confederation, EAKL) 2. Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsioon (Estijos darbuotojų sąjungų konfederacija, Estonian Employees' Unions' Confederation, TALO)
Lietuva	1. Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lithuanian Trade Union Confederation, LPSK 2. Lietuvos profesinės sąjunga „Solidarumas”; Lithuanian Trade Union „Solidarumas”, LPS“Solidarumas”) 3. Lietuvos darbo federacija, Lithuanian Labour Federation, LDF)
Latvija	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (Latvijos laisvųjų profesinių sąjungų konfederacija, Free Trade Union Confederation of Latvia, LBAS)
Lenkija	4. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Visos Lenkijos profesinių sąjungų susitarimas [susivienijimas, aliansas] (All-Poland Alliance of Trade Unions, OPZZ) 5. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” Nepriklausoma savivaldi profesinė sąjunga „Solidarność”, (Independent and Self-Governing Trade Union „Solidarność”, NSZZ „Solidarność) 6. Forum Związków Zawodowych, Profesinių sąjungų forumas (Trade Unions' Forum, FZZ)

Šaltinis: <http://www.bastun.nu/>

Baltijos jūros regione bendradarbiaujančios valstybės (regionai).
Tamsesnė spalva pažymėtos Europos Sąjungos šalys.

Kadangi BASTUN narės organizacijos priklauso kitoms viršnacionalinėms profesinių sąjungų struktūroms, BASTUN bendradarbiaja su Šiaurės profesinių sąjungų taryba (Council of Nordic Trade Unions, Nordens Fackliga Samorganisation, NFS), Europos profesinių sąjungų konfederacija Związków Zawodowych (European Trade Union Confederation, ETUC) ir Pan-Europos regioninė taryba (Pan-European Regional Council, PERC). Visos BASTUN organizacijos priklauso Tarptautinei profesinių sąjungų konfederacijai (International Trade Union Confederation, ITUC) ir dalyvauja Tarptautinės darbo organizacijos (International Labour Organisation, ILO) darbuose.

Pagrindinis programinis BASTUN dokumentas - tai „Profesinių sąjungų vizija Baltijos jūros regionui iki 2020 m“ (Trade Union Vision 2020 for the Baltic Sea Region), priimta 2011 m. Rygoje BASTUN šiame dokumente nustatė tris savo prioritetus:

- I Didinti profesinių sąjungų narių skaičių ir organizuoti naujus narius Baltijos jūros regione („Naujų narių būrimas, bendradarbiavimas be sienų, profesinių sąjungų teisių populiarinimas“)
- II Stiprinti socialinių dialogų tvariam socialinių partnerių astovavimui („oficialiai įtvirtintas socialiniai dialogas – visų interesas“)
- III Skatinti darbo jėgos judumą teisingomis sąlygomis ir apsaugoti nuo socialinio dempingo („Socialiniam dempingui - ne, laisvam judėjimui - taip“)

BASTUN yra **Baltijos jūros valstybių tarybos (Council of Baltic Sea States, CBSS)** strateginis partneris ir glaudžiai bendradarbiauja su Baltijos jūros parlamentine konferencija (**Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC**).

Nors dabartinei BASTUN veiklai vadovauja NFS biuras Stokholme, Tinklui formaliai pirmininkauja rotacinié vadovybę, susijusi su metiniu Pirmininkavimu Baltijos jūros valstybių tarybai nuo liepos pradžios iki paskutinés balandžio dienos. Dabar (2017 m.) pirmininkauja Švedija, o prieš tai pirmininkavo Lenkija. Visos BASTUN tinklo narės paprastai susitinka du kartus per metus, dažniausiai toje valstybėje, kuri tuo metu pirmininkauja.

Lenkijos Pirmininkavimo 2015-2016 prioritetai buvo: (1) tvari darbo rinka – teisingas darbuotojų judėjimas Baltijos jūros regione, (2) naujų narių organizavimas – ypatingai orientuojantis į jaunus žmones ir (3) profesinių sąjungų įvaizdžio visuomenėje gerinimas. Šis paskutinis klausimas buvo labai svarbus OPZZ ir tapo diskusijos ašimi BASTUN posėdyje, kuris vyko 6.04.2016 m. balandžio 6 dieną Varšuvos OPZZ buveinėje. Susitikimo metu OPZZ ekspertai pristatė Lenkijos moksliinių tyrimų, susijusių su profesinių sąjungų įvaizdžiu žiniasklaidoje, rezultatus ir socialinių partnerių televizijos debatų rezultatus. Buvo diskutuojama apie tai, kokią įtaką įvaizdis turi stojimui į profesines sąjungas, apie kampanijas per skaitmeninius informacijos kanalus ir apie bendradarbiavimą su mokyklomis. Ypatingo dėmesio sulaukė Švedijos konfederacijos TCO medijų kampanijos pavyzdys, populiariantasis švediškų socialinės partnerystės modelį teledisko forma. Kitas švedų pavyzdys – tai nekonvencionalus filmas „pusiau rūmtai“ pristatantis profesinės sąjungos Unionen darbuotojus kaip super herojus.

BASTUN susitikimas Lenkijos Pirmininkavimo metu Varšuvoje, 2016 m. lapkričio 24 d. (foto: <http://www.bastun.eu/>)

Pirmininkujant Švedijai, BASTUN taip pat susikaups ties trimis prioritetinėmis sritimis. Pirmoji iš jų – tai Pasaulio paktas (Global Deal). Ši politinė iniciatyva siekia sukurti globalią partnerystę (su šalimis, turinčiomis panašių siekių, įmonėmis ir organizacijomis) pavadinimu: „Pasaulio paktas. Kartu už orų darbą ir įtraukiant augimą“ (The Global Deal. Together for Decent Work and Inclusive Growth), ją inicijavo Švedijos vyriausybė, bendradarbiaudama su Tarptautine darbo organizacija ir OECD. Iniciatyva pabrėžia socialinio dialogo reikšmę siekiant lygybės ir ekonominio augimo įtraukties, kad būtų naudos darbuotojams, įmonėms ir visuomenėms.

Antras prioritetas – aptarti esamus darbus, susijusius su „Europos socialinių teisių ramsčiu“ ir diskutuoti, kaip BASTUN gali bendradarbiauti ir pasikeisti nuomonėmis dėl bendrų socialinių teisių Europoje ramsčio stiprinimo atsižvelgiant į visuomeninio ir profesinio gyvenimo vystymąsi ir pokyčius. Judumu pasižyminti Baltijos regionui labai svarbu tinkamos ir įtraukiančios socialinės teisės, kurios galėtų veikti per sieną. BASTUN aptars, kaip galima bendradarbiauti regione

siekiant užtikrinti darbuotojams socialines teises.

Trečia, pirmininkavimo metu Švedija inicijuos diskusiją apie visuomenių susiskaidymus ir jų pasekmes demokratijai Europoje. Visuomeniniai-ekonominiai pokyčiai suskaidė visuomenes ir jos prarado pasitikėjimą politikais ir Europos Sąjunga. Didėjantis skurdas ir nelygybė veikia visuomenės padėtį ir yra populizmo katalizatoriais. Tai svarbiausios problemos, kurias, siekiant išvengti neramumų visuomenėje, profesinėms sąjungoms reikia aptarti su socialiniais partneriais ir numatyti bendros strategijos sukūrimo perspektyvą.

Baltijos jūros valstybių taryba – tai tarptautinis politinis forumas, kuris užsiima tarpyviausybiniu bendradarbiavimu regione. BJVT vaidmuo – nustatyti politinius tikslus, inicijuoti projektus ir kurti idėjų pasikeitimą forumą. Taryba buvo įsteigta 1992 m. Vokietijos ir Danijos iniciatyva. Dabar jos narių yra 11: Danija, Estija, Švedija, Suomija, Vokietija, Islandija, Lietuva, Latvija, Norvegija, Lenkija, Rusija, be to EK. Taryboje valstybėms atstovauja užsienio reikalų ministrai.

Tarybos veikla ir kompetencija apima šias sritis:

- Aplinka (ir darni plėtra) - Environment
- Ekonomikos vystymasis – Economic development
- Energija - Energy
- Švietimas ir kultūra – Education & Culture
- Socialinė apsauga ir žmogiškasis aspektas – Civil Security and the Human Dimension

2014 metais Taryba nusprendė performuluoti savo veiklos tikslus ir nustatė šiuos prioritetus:

- Regioninė tapatybė – regional identity
- Tvarus ir klestintis regionas – sustainable & prosperous region
- Saugus ir stabilus regionas – safe & secure region.

Baltijos jūros parlamentinė konferencija (BSPC) buvo įsteigta 1991 m Helsinkyje kaip Baltijos regiono parlamentarų politinio dialogo forumas. BJPK misija – didinti sąmoningumą, kurti nuomonę apie dabartinius politinius klausimus ir Baltijos jūros regionui svarbius reikalus, žadinti ir populiarinti jvairias iniciatyvas ir pastangas, remiančias tvarų ekologinį, socialinį ir ekonominį Baltijos regiono vystymą bei išryškinti Baltijos regiono reikšmę ir problemas platesniame Europos kontekste.

BSPC inicijuoja politinius regiono veiksmus ir suteikia jiems kryptį. Ji remia ir stiprina demokratinės institucijas dalyvaujančiose šalyse, gerina vyriausybę, parlamentų ir pilietinių visuomenių dialogą, stiprina bendrą Baltijos jūros regiono tapatybę valstybių ir regionų parlamentų bendradarbiavimo déka.

BJPK (BSPC) narės yra 11 valstybių: Danija, Estija, Suomija, Islandija, Lietuva, Latvija, Vokietija, Norvegija, Lenkija, Rusijos Federacija ir Švedija, 11 regioninių parlamentų: Brēmos, Farerų, Grenlandijos, Hamburgo, Kaliningrado srities, Karelijos, Leningrado srities, Meklemburgo – Pomeranijos, Petersburgo, Šlėzvigo-Holšteino ir Alandy; 4 parlamentinių organizacijų: Baltijos Asambleja, Šiaurės Taryba, Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija ir Europos Parlamento.

Verta pasakyti, kad, BASTUN taip pat turi stebėtojos statusą Baltijos jūros darbo forume (Baltic Sea Labour Forum, BSLF). BASTUN narėmis yra ir Baltijos jūros valstybių taryba, Baltijos jūros parlamentinė konferencija, ir taip pat 17 nacionalinių, regioninių ir šakinių profesinių sąjungų organizacijų bei 9 nacionalinių, regioninių ir šakinių darbdavių organizacijos iš Danijos, Estijos, Suomijos, Lietuvos, Latvijos, Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos. Be to 13 organizacijų turi stebėtojų statusą Per BSLF tvarios darbo rinkos labui Baltijos jūros regione bendradarbiaują profesinių sąjungų atstovai, darbdavių organizacijos, parlamentai ir vyriausybės. BSLF siekia skatinti socialinį dialogą, trišales struktūras ir bendradarbiavimą, laikant juos esminiais elementais ekonominėi ir socialinei plėtrai Baltijos jūros regione. Forumas remia tinklo veiklas ir Baltijos regiono politinių

institucijų ir socialinių partnerių dalijimasi patirtimi bendrai ieškant sprendimų bendrai atpažintiems iššūkiams. BSLF ambicija yra daryti įtaką politikos formavimui ir priimamiems sprendimams (lobbing) darbo rinkos srityje, pvz. reikšti bendras nuomones ir rekomendacijas.

BASTUN seka **Baltijos organizavimo akademijos (Baltic Organising Academy, BOA)** pažangą. BOA – tai Skandinavijos šalių (Danijos, Suomijos ir Švedijos) ir Pabaltijo šalių (Lietuvos, Latvijos ir Estijos) transporto, pramonės ir paslaugų sektorių profesinių sąjungų bendradarbiavimo efektas. BOA programa yra remti naujų narių organizavimą profesinėse sąjungose Estijoje, Lietuvoje ir Latvijoje. BOA partnerystės šalys naudoja savo ištaklius: darbuotojus, laiką, kompetencijas ir lėšas šios srities bendrai veiklai. BASTUN remia j BOA įsitrukusius Baltijos jūros regiono profesinių sąjungų subjektus, sudaro jiems diskusijų ir pasikeitimo informacija platformą.

Apibendrinimas

Regioninės profesinių sąjungų struktūros Baltijos jūros regione savo programų ir veiklos tiesiogiai negrindžia Strategija „Europa 2020”. Tačiau tai nekeista. Tai ES valstybėms narėms ir jų vyriausybėms nužymėtos gairės. Aišku, tos struktūros gali ir privalo siekti Strategijos tikslų socialiniame dialoge ir bendradarbiaujant su socialiniais partneriais. Bet labiau valstybiniu, o ne regioniniu lygmeniu. Labiau tiesiogiai Baltijos jūros regiono profesinės sąjungos yra įsitraukusios į 4 Strategijos tikslų vykdymą, tai yra į kovą su skurdu ir socialine atskirtimi. Nors tai yra vienos pagrindinių profesinių sąjungų postulatų kiekvienos šalies socialinėje politikoje, tai raginimą ji vykdyti galima įžvelgti BASTUN siekyje kovoti su socialiniu dempingu migracijos dėl darbo ES kontekste. Ta prasme vilčių teikia ir Švedijos pirmininkavimas BASTUN. Iniciatyva Global Deal, pabrėžianti socialinio dialogo reikšmę siekiant lygybės ir įtraukties ekonominėje plėtroje, gali būti siejama su ES strategija. Tačiau atrodo, kad BASTUN tinklas, vaidindamas svarbiausią vaidmenį Baltijos jūros regiono profesinių sąjungų sąjūdyje, turėtų labiau orientuotis į strategiją „Europa 2020”.

“Europe 2020” Strategy

“Europe 2020” is the European Union’s ten-year jobs and growth strategy. It was launched in 2010 to create the conditions for smart, sustainable and inclusive growth.

Five targets have been agreed for the EU to achieve by the end of 2020. These cover:

- 1) Employment (75% of people aged 20-64 to be employed)
- 2) Research and Development (3% of the EU’s GDP to be invested in R&D)
- 3) Climate change and energy sustainability (greenhouse gas emissions 20% or even 30%, if the conditions are right, lower than 1990); 20% of energy from renewables; 20% increase in energy efficiency)
- 4) Education (reducing the rates of early school leaving below 10%, at least 40% of 30-40-year-olds completing third level education)
- 5) Fighting poverty and social exclusion (at least 20 million fewer people in or at risk of poverty and social exclusion).

To ensure that the “Europe 2020” strategy delivers on its promises, a strong and effective system of economic governance has been set up to coordinate policy actions between the EU and national levels. Progress towards the target is encouraged and monitored throughout the European Semester, the yearly cycle of economic and budgetary coordination.

Table 1: Attainment of “Europe 2020” Strategy targets

	EU (28 states)	Estonia	Lithuania	Latvia	Poland	UK	Leader
Employment	70.1%	76.5%	73.3%	72.5%	67.8%	76.8%	Sweden: 80.5%
R&D	2.08%	1.5%	1.04%	0.63%	1%	1%	Sweden: 3.26%
Greenhouse gases emission reduction (against 1990, data for 2014)	23%	47%	59%	56%	19%	31%	Romania: 56%
Share of RES in total energy consumption (data for 2014)	16%	26.5%	23.9%	38.7%	11.4%	7%	Sweden: 52.6%
Reduction of primary energy consumption (against 2005)	10.7%	-14.3%	27.3%	4.8%	-2.7%	17.9%	Lithuania: 27.3%
Reduction of final energy consumption (against 2005)	9.2%	3.9%	-4.2%	5.4%	-6.5%	14.3%	Greece: 21.6%
Early school leaving	11%	11.2%	5.5%	9.9%	5.3%	10.8%	Slovenia: 5%
% of 3—34-year-olds with third level education	38.7%	45.3%	57.6%	41.3%	43.4%	47.9%	Lithuania: 57.6%
% of people at risk of poverty and social exclusion	23.7%	24.2%	29.3%	30.9%	23.4%	23.5%	Czech Republic: 14%

Source: Own study on the basis of Eurostat data (data of 2015); the attainment of Strategy goals marked in green.

The European Semester is a procedure of economic and budgetary policy coordination in the European Union (EU) set up by the European Commission (EC) in 2011. It is an element of economic management in the EU. A European Semester starts in November and has a cyclical (annual) framework.

The key objective of the Semester is to take better account of the European dimension in planning national economic strategies and ensure funds for the implementation of the “Europe 2020” strategy in member states’ budgets.

Within the European Semester, 3 areas of economic policy are coordinated:

- Structural reforms aimed at promoting growth and jobs in compliance with the “Europe 2020” strategy,
- Budget policy aimed at ensuring sustainability of public finance in compliance with the stability and growth pact,
- Preventing excessive distortion to macroeconomic balance.

The European Semester synchronises the processes of updating National Reform Programmes and Stability Programmes (Euro zone states) or Convergence Programmes (other states, including Poland).

Key European Semester documents include:

- Annual Growth Survey (AGS). This document is presented by the EC at the end of each year and sets out general economic priorities for the EU for the following year.
- Country Reports. These analytic documents developed by the EC have been published annually since 2015. They provide an outline of the economic situation in a specific state, fiscal policy framework, macroeconomic stability, selected economic and social policies, implementation of EU Council recommendations from previous year and the attainment of specific "Europe 2020" strategy targets.
- Country-specific Recommendations (CSR). Published at the end of the annual European Semester cycle. In May the EC presents draft Council recommendations for specific member states. Recommendations are based on the analysis of measures undertaken by EU member states and reflected in the National Reform Programmes and Stability or Convergence Programmes. Subsequently, the recommendations are discussed or potentially corrected in EU Council committees competent for specific EU Council matters and at the European Council meeting. Final recommendations are adopted by ECOFIN (Economic and Financial Affairs Council).
- Convergence Programme. Stability and Growth Pact requires Euro zone member states to prepare annual Stability Programmes, while the remaining EU member states (including Poland) to prepare Convergence Programmes. In these programmes member states present their mid-term budgetary strategies for at least three subsequent years. Pursuant to the European Semester cycle, these documents (referred to as updates) are sent to the EC in April each year, accompanied by the National Reform Programmes. Subsequently, they are assessed by the EC and the EU Council, to create a basis for country-specific recommendations.
- Alert Mechanism Report (AMR). This document is published by the EC in compliance with the European Semester schedule in November, within the first stage of the Macroeconomic Imbalance Procedure (MIP). It is published jointly with the Annual Growth Survey. Alert mechanism reports are preliminary diagnostic tools based on the table of ratios with threshold values and a set of supplementary ratios. The CE evaluates progress against removing internal and external disturbances to economic sustainability and identifies states that require an in-depth review of macroeconomic risks. Since 2015, results of in-depth reviews are presented by the EC in country-specific reports published in February. If the in-depth review of macroeconomic risks confirms that imbalances actually exist, the EC can issue relevant recommendations for the member state in order to correct such imbalances.

Table 2: Selected European Union Council recommendations on the economic policy in the Euro zone in 2016

Combining flexibility and security; preventing the split of the labour market into separate tiers	"Implement market labour reforms that combine (i) flexible and reliable labour contracts that promote market transitions and avoid a two-tier labour market"
Life-long learning	"Implement reforms that combine [...] (ii) comprehensive lifelong learning strategies"
Re-integration of the unemployed in the labour market	"Implement reforms that combine [...] (iii) effective policies to help the unemployed re-enter the labour market"
Inclusive social protection systems	"Implement reforms that combine [...] (iv) modern social protection systems that support those in need and provide incentives for labour market integration"
Progressive taxation, low fiscal burden on low-earners	Reduce the tax wedge on labour, particularly on low-earners, in budgetary-neutral way to foster job creation.

Source: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2016/ags2016_euro_area_recommendations_pl.pdf

Table 3: Selected (Country-specific Recommendations) for 2016

Estonia	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ensure the provision and accessibility of high quality public services, especially social services, at local level, inter alia by adopting and implementing the proposed local government reform. 2) Adopt and implement measures to narrow the gender pay gap, including those foreseen in the Welfare Plan.
Lithuania	<ol style="list-style-type: none"> 1) Reduce the tax burden on low-income earners by shifting the tax burden to other sources less detrimental to growth and improve tax compliance, in particular in the area of VAT. 2) Strengthen investment in human capital and address skills shortages, by improving the labour market relevance of education, raising the quality of teaching and adult learning. 3) Pursue more active labour market policies. 4) Strengthen the role of social dialogue mechanisms. 5) Improve the performance of the healthcare system by strengthening outpatient care, disease prevention and health promotion. 6) Improve the coverage and adequacy of unemployment benefits and social assistance.
Latvia	<ol style="list-style-type: none"> 1) Reduce the tax wedge for low-income earners by exploiting a growth-friendly tax shift towards environmental and property taxes and improving tax compliance. 2) Improve the adequacy of social assistance benefits and step up measures supporting recipients in finding and retaining work, including through increased coverage of activation measures. 3) Speed up the curricula reform in vocational education, establish with the involvement of social partners a regulatory framework for apprenticeship-type scheme and increase their offer. 4) Improve the accessibility, quality and cost-effectiveness of the healthcare system. 5) Strengthen the conflict of interest prevention regime and set up a common legal framework for all public employees.

Poland	Ensure the sustainability and adequacy of the pension system and increase participation in the labour market, by starting to reform the preferential pension arrangements, removing obstacles to more permanent types of employment and improving the market-relevance of education and training.
UK	<ol style="list-style-type: none"> 1) Take further steps to boost housing supply, including by implementing the reforms of the national planning policy framework. 2) Address skills mismatches and provide for skills progression, including by strengthening the quality of apprenticeships. 3) Further improve the availability of affordable, high-quality, full-time childcare.

Source: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_pl.htm

Trade Union Cooperation in the Baltic Region

The Baltic Sea Trade Union Network (BASTUN) is the most important organisation coordinating trade unions' activity in the Baltic Sea region. BASTUN is an independent network, serving as a platform for the exchange of information and discussion on broadly construed common trade union interests. The network focuses on influencing key social-political stakeholders, coordination of joint projects and raising issues that are crucial for the Baltic Sea region from the perspective of the international trade union family. BASTUN associates 22 trade union organisations from Denmark, Estonia, Finland, Germany (BASTUN activities are coordinated by the regional office of the DGB-Nord, the Confederation of German Trade Unions with its office in Hamburg), Norway, Lithuania, Latvia, Poland, Russia (including the Kaliningrad Oblast) and Sweden. What is more, since 2006 BASTUN has a new strategic partner – an independent organization from Belarus, the Belarusian Congress of Democratic Trade Unions (Белорусский конгресс демократических профсоюзов, BKDP).

Table 4: Selected BASTUN member organisations

Estonia	1) Eesti Ametühingute Keskliit (Estonian Trade Union Confederation, EAKL) 2) Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsioon (Estonian Employees' Unions' Confederation, TALO)
Lithuania	1) Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija (Lithuanian Trade Union Confederation, LPSK) 2) Lietuvos profesinės sąjunga "Solidarumas" (Lithuanian Trade Union "Solidarumas", LPS "Solidarumas") 3) Lietuvos darbo federacija (Lithuanian Labour Federation, LDF)
Latvia	Latvijas Brivo arodbiedrību savienība (Free Trade Union Confederation of Latvia, LBAS)
Poland	1) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (All-Poland Alliance of Trade Unions, OPZZ) 2) Niezależny Samorządnny Związek Zawodowy „Solidarność” (Independent and Self-Governing Trade Union „Solidarność”, NSZZ „Solidarność) 3) Forum Związków Zawodowych (Trade Unions' Forum, FZZ)

Source: <http://www.bastun.nu/>

States (regions) involved in the Baltic Sea region cooperation.
European Union member states are marked with dark green.

The fact that BASTUN members are associated in other transnational trade union structures has enabled the network to establish cooperation with the **Council of Nordic Trade Unions (Nordens Fackliga Samorganisation, NFS)**, **European Trade Union Confederation (ETUC)** and **Pan-European Regional Council (PERC)**. All the BASTUN member organisations are members of the **International Trade Union Confederation (ITUC)** and participate in the works of the **International Labour Organisation (ILO)**.

The key strategic document for the BASTUN Network is the Trade Union Vision 2020 for the Baltic Sea Region adopted in Riga in 2011. In this document, BASTUN laid out its three priorities:

- I Boosting trade union membership and organising across borders in the Baltic Sea region (“Organising, cooperation over the borders, promoting trade union rights”)
- II Strengthening of the social dialogue and promotion of equal representation of all social partners (“Institutional social dialogue as a mutual interest”)
- III Labour mobility on fair terms and protection against social dumping (“No to social dumping, yes to free movement”)

BASTUN is a strategic partner of the **Council of Baltic Sea States (BCSS)** and has been closely cooperating with the **Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)**.

Although BASTUN’s current activity is managed by the Stockholm office, the Network is being formally run by the rotational BASTUN Presidency, linked to the annual presidency in the Council of Baltic Sea States, starting at the beginning of July and ending on the last day of June. Now (2017), the Presidency is being held by Sweden, after the year of Presidency headed by Poland. Typically all the BASTUN member organisations meet twice a year, usually in the country that holds the Presidency.

Polish Presidency, 2015-2016, had the following priorities: (1) sustainable Labour Markets and Fair Mobility in the Baltic Sea region, (2) organizing – with special focus on youth, and (3) improving public images for Trade Unions and changing public attitude. The third issue was of particular importance to OPZZ and served as a central theme of a BASTUN meeting held on 6.04.2016 at the OPZZ’s seat in Warsaw. During the meeting OPZZ experts presented the results of Polish research on the trade union image in the media and conclusions from televised debates between social partners. The issues discussed included the relationship between image and union recruitment, the use of digital channels for union campaigns and cooperation with schools. A particularly noteworthy example was the Swedish media campaign organized by the TCO union confederation that promoted the Swedish social partnership model in the form of a video clip. Yet another Swedish example is an original, unconventional film “with a wink” that presented Unionen trade union employees as superheroes.

BASTUN meeting in Warsaw during Polish Presidency, 24 November 2016 (photo: <http://www.bastun.nu/>)

The BASTUN Swedish Presidency will also focus on three priority areas, the first of which is the Global Deal. This is a political initiative oriented towards a global partnership (with countries that have similar goals) between companies and organizations entitled “The Global Deal. Together for Decent Work and Inclusive Growth”. The initiative was inspired by the Swedish government in cooperation with International Labour Organisation and OECD to emphasize the importance of social dialogue for the pursuit of equality and inclusive economic growth that benefits the workers, companies and societies.

The second priority is the discussion of ongoing works related to the European Social Rights Pillar and analyzing possible ways in which BASTUN can cooperate and exchange ideas with respect to the development of the common social rights framework in Europe, taking account of growth and transformations affecting social and professional life. For the Baltic Sea region, characterised by high mobility, the development of appropriate and inclusive social rights functioning on a transborder basis is of key importance. BASTUN will discuss possible cooperation in the region aimed at protecting workers’ social rights.

Thirdly, the Swiss Presidency will initiate a discussion on the polarization within societies and its ramifications for democracy in Europe. Social and economic changes in Europe have caused polarisation and segmentation of our societies, that openly challenge trust to political decision-

-makers and the European Union. Growing poverty and inequalities, as well as their impact on social situation are key factors that underpin the dissemination of populism and as such must be discussed by trade unions and social partners with the aim of developing a common strategy that would prevent growing social unrest.

The **Council of Baltic Sea States** is an international political forum dedicated to inter-governmental regional cooperation. The role of CBSS is to set out political goals, initiate projects and create platforms for the exchange of ideas. The Council was established in 1992 at the initiative of Germany and Denmark. Currently it associates 11 states: Denmark, Estonia, Sweden, Finland, Germany, Iceland, Lithuania, Latvia, Norway, Poland, Russia and EC. States are represented by their foreign affairs ministers.

Council's activity and competence focuses on the following areas:

- Environment and sustainability
- Economic development
- Energy
- Education & Culture
- Civil Security and the Human Dimension

In 2014 the Council decided to reformulate the goals of its activity and set out the following priorities:

- Regional identity
- Sustainable & prosperous region
- Safe & secure region.

The **Baltic Sea Parliamentary Conference** was established in 1991 in Helsinki as a forum for political dialogue between members of parliaments from the Baltic Sea region. BCPC's mission is to increase awareness and foster the exchange of opinions on current political issues and matters of relevance for the Baltic Sea region. It promotes and drives a wide range of initiatives and efforts to support a sustainable environmental, social and economic development of the Baltic Sea Region and to enhance the visibility of the Baltic Sea Region and its issues in a wider European context.

BSPC initiates and guides political activities in the region. It supports and strengthens democratic institutions in the participating states, improves dialogue between governments, parliaments and civil society, and strengthens the common identity of the Baltic Sea Region by means of close co-operation between national and regional parliaments.

BSPC consists of parliamentarians from 11 national parliaments: Denmark, Estonia, Finland, Iceland, Lithuania, Latvia, Germany, Norway, Poland, Russia and Sweden, 11 regional parliaments: Brema, Faroe Islands, Greenland, Hamburg, Kaliningrad Oblast, the Republic of Karelia, Leningrad Oblast, Mecklenburg – West Pomerania, Petersburg, Schleswig-Holstein and Åland Islands; 4 parliamentary assemblies: Baltic Assembly, Nordic Council, Parliamentary Assembly of the Council of Europe, OSCE Parliamentary Assembly and European Parliament.

What is more, BASTUN has an observer status at the **Baltic Sea Labour Forum (BSLF)**. BASTUN members include the Council of Baltic Sea, Baltic Sea Parliamentary Conference, as well as 17 national, regional and sectoral trade union organisations and 9 national, regional and sectoral employer organisations from Denmark, Estonia, Finland, Lithuania, Latvia, Germany, Poland, and Russia. Additionally, there are 13 organisations with an observer status. BSLF is a cooperation body where trade unions, employee organisations, parliaments and governments work together to create sustainable regional labour markets in the Baltic Sea Region. Core objectives of BSLF include the promotion of transnational social dialogue, trilateral structures and cooperation as the key factors driving sustainable economic growth and social development in the Baltic Sea Region. The Forum supports activities within the network, and the exchange of experiences between social partners and political institutions in the Baltic Sea Region to seek for common solu-

tions for commonly identified challenges. BSLF strives to exert influence on policy development and decision making (by way of lobbying) in the field of labour market, using a variety of tools, including joint opinions and recommendations.

Furthermore, BASTUN is following the works of the **Baltic Organising Academy (BOA)**. BOA was created as a result of cooperation between trade unions from Scandinavian (Denmark, Finland, Sweden) and Baltic (Estonia, Lithuania, Latvia) states representing industry, transport and services. BOA supports organising in trade unions in Estonia, Lithuania and Latvia. Parties to BOA partnership make use of their resources – workers, time, competencies and funds to support common actions in this area. BASTUN provides support and serves as a platform for the discussion and exchange of information for unions engaged in BOA works in the Baltic Sea Region.

Conclusions

In their programmes and activities, regional trade union structures in the Baltic Sea Region do not rely on the “Europe 2020” Strategy directly. However, this should come as no surprise. The Strategy sets out target to EU Member States and it is the responsibility of government agencies to attain them. Obviously, governments can and should strive to meet the Strategy goals by way of social dialogue, in cooperation with social partners. Nevertheless, national rather than regional level of dialogue is more relevant to such a cooperation. Trade unions from the Baltic Sea region are more directly and actively engaged in the attainment of the fourth target laid down in the Strategy – decreasing poverty and preventing social exclusion. Although this goal ranks high on the trade unions’ agenda in virtually every state, it is reflected to a certain extent in BASTUN’s efforts to eliminate social dumping in the context of work migration within the EU. The Swedish Presidency seems promising in this respect. The Global Deal initiative, which emphasizes the importance of social dialogue for the pursuit of equality and inclusive economic development has its relevance to the EU strategy. Nonetheless, it seems that BASTUN, being a key player in the union movement in the Baltic Sea Region should focus more on the “Europe 2020” strategy.

Daugiau informacijos | To find out more, visit:

www.bastun.nu

www.bslf.eu

www.balticoa.org

www.bspc.net

www.cbss.org

www.theglobaldeal.com

Kaevurite ja Energeetikute
Sõitumatu Ametühing

This publication is published
in the framework of the project
„Europe 2020 and
the Baltic Region”.

The sole responsibility for the
content of this publication lies
with the authors. It does not
necessarily reflect the opinion
of the European Union.

The European Commission
is not responsible for any
use that may be made of the
information contained therein.

Free copy
With financial support
from the European Commission

Warszawa 2017

LT
EN

dr Piotr Ostrowski

Profesinių sąjungų
bendradarbiavimas
Baltijos jūros regione
ir Europos Sąjungos
strategija „Europa 2020”

Trade Union Cooperation in the Baltic Region
in the context of the “Europe 2020” EU Strategy

